

EN RUNEINDSKRIFT PÅ DET LANGE GULDHORN

© Lars Rasmussen 2005

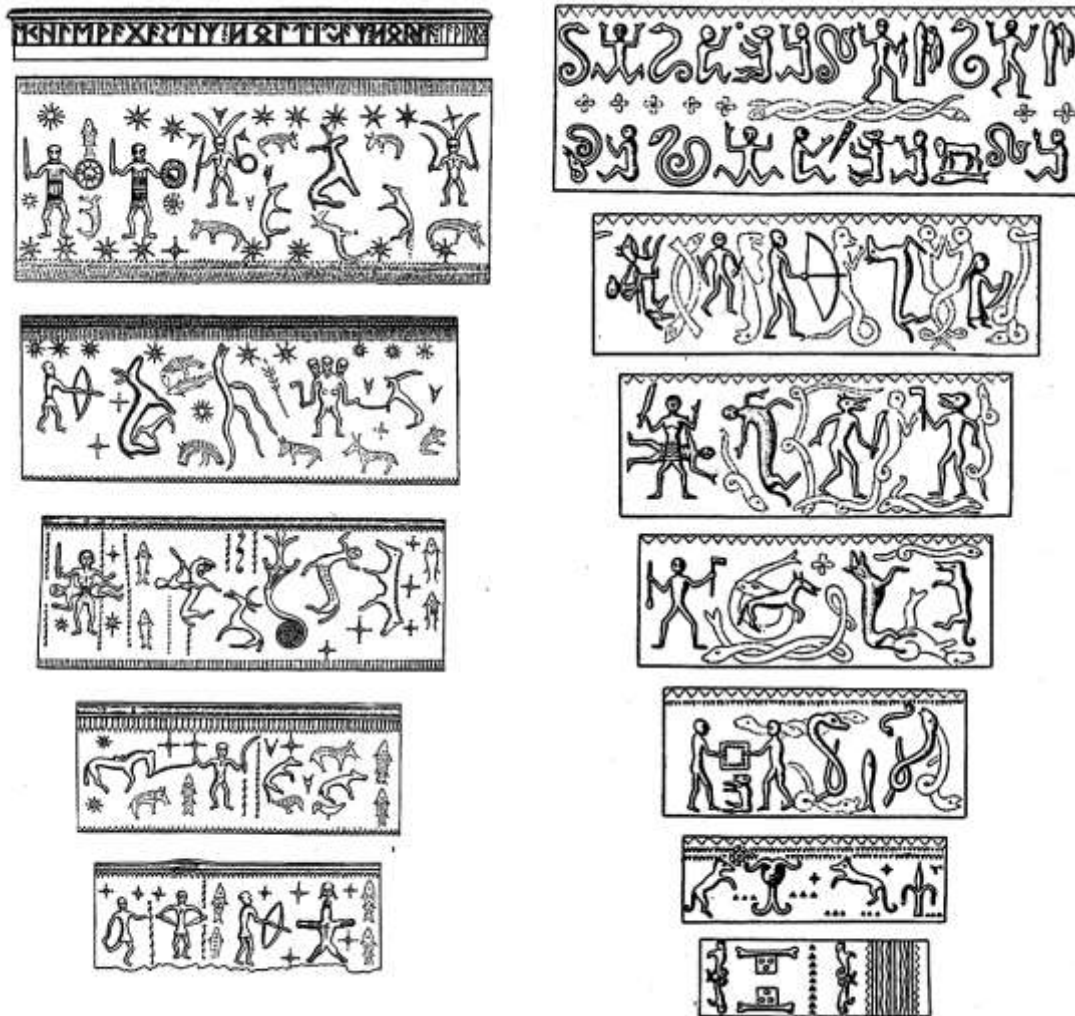
De to guldhorn blev fundet få meter fra hinanden og betragtes da også ofte som et par, der er skabt samtidigt og af samme guldsmed. Således skriver Erik Moltke, en mand, der yndede at udtale sig kategorisk, at de utvivlsomt udgjorde et oprindeligt par (Erik Moltke: Runes and Their Origin. The National Museum of Denmark 1985, s. 81). Hornene udviser imidlertid væsentlige forskelle, og Johannes Brøndsted, en mere nøgtern forsker, fremfører i sin bog Guldhornene (Nationalmuseet 1954, s. 63-65) den mulighed, at de pånittede dekorationer på det såkaldt lange horn kan være blevet udført senere i et forsøg på at få det oprindeligt svagt dekorerede horn til at fremstå som et bedre sidestykke til det såkaldt korte horn.

Jo nærmere man betragter hornene, jo tydeligere falder forskellene i øjnene. Noget overbevisende par er de ikke. Det, vi kalder det korte horn, blev ved vejning fundet at være tungere end det såkaldt lange horn. Det har med andre ord været betydeligt bedre kram. Hornenes krumning er desuden ret forskellig, og kvaliteten og arten af dekorationerne er langt fra den samme.

Det korte horn er signeret, og dets skaber har også haft grund til at være stolt. Hlewagastir må have været en af sin tids dygtigste guldsmede, og han må have arbejdet for et af de største og rigeste hoffer (kongsgården i Gudme med dens omfattende smedeaktivitet og ubegribelige rigdom på guld er et godt gæt på hvilket). Hans indskrift er langt fra en diskret signatur; manden har kendt sit værd. Det er forbløffende, at Erik Moltke konkluderer sin artikel Runeindskriften på guldhornet fra Gallehus i Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie 1936 med at kalde indskriften "en mesterformular af den almindeligste slags såvel i græske og latinske (oldtids)indskrifter som i vikingetidens runeindskrifter". Ek hlewagastir holtijar horna tawido er meget langt fra en almindelig mestersignatur, som på latin lyder "X fecit" og på urnordisk "X tawide". At der ikke var gjort fund med den sidste formulering på Moltkes tid er ingen undskyldning for hans idiotiske forsøg på at reducere indskriften til en banalitet. I bogen Danske runeindskrifter fra 1983 påviser Niels Åge Nielsen, at indskriften er metrisk og udgør en ukomplet ljóðaháttur. Dette kunne Moltke også have fundet frem til - hvis han ikke havde haft så travlt med at udtrykke sig kategorisk og nedsættende.

Tænker man sig, at Lægæst har lavet hornet til en høvding, må denne - hvis han har kunnet læse - have fundet den selvbevidste tekst direkte anmassende. Forklaringen kan meget vel være, at Lægæst har lavet hornet til sig selv, idet han har bestredet en dobbeltpost som guldsmed og høvding eller som guldsmed og præst.

Indskriften fortæller, at han gjorde hornet - ental. Det udelukker ikke, at han kan have lavet det andet horn, eller flere horn endnu, men afvigelserne i dekorationerne gør det tvivlsomt, at de er samme mands arbejde. Det er ikke bare de forskellige aftegnere, der får det lange horns figurer til at virke stive og tamme i sammenligning. Det korte horns friser er helt anderledes djævt komponerede. Den, der har dekoreret det korte horn, er en ubestrideligt større kunstner end den, der har dekoreret det lange.

Billedringene på det korte og det lange horn i udfoldet tilstand.

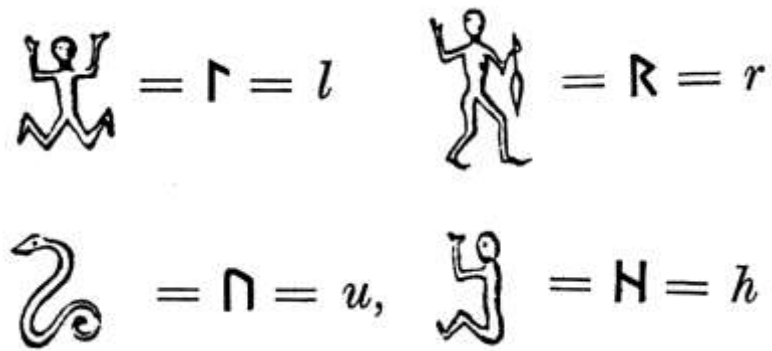
Sammenligner man hornene, bemærker man desuden forskellen mellem deres indpunslinger. På det korte horn er indpunslingerne åbentlyst sekundære, udført til sidst med det ene formål at udfylde de tomme flader mellem de pånittede figurer, som har været ment som hoveddekorationen. Indpunslingerne på det lange horn danner derimod en selvstændig helhed af slangeformede blandings- og dobbeltvæsener, som, når man betragter Ernst Hansens rentegning af dem (gengivet i Brøndsteds bog), virker højst forbløffende. Dekorationen er asymmetrisk og lader en del flader stå åbne, så man kan få det indtryk, at kunstneren måske ikke har fået

færdiggjort sit arbejde. Først senere har man uden større hensyntagen til bunddekorationen dækket hornet med pånittede figurer med det korte horns billedverden som forbillede (en enkelt af de pånittede figurer er dog lavet i slyngdyrstilen). Den, der har foretaget dette efterarbejde kan dårligt være den samme, som har lavet slangedekorationerne; dertil er konflikten mellem de to dekorationslag simpelthen for grel. Nogle steder er de pånittede figurer anbragt direkte oven på indpunslingerne. En kunstner vil ikke tilsidesætte sit eget arbejde på den måde. Man kan altså ikke alene konkludere, at det ikke samme person, der har dekoreret de to horn, men også, at det er ikke er samme person, der har udført de to typer dekoration på det lange horn.

Hvor længe hornet har foreligget i sin oprindelige tilstand med ren indpunslet dekoration, kan vi ikke umiddelbart vide. I den senere tid har andre fund imidlertid gjort det muligt at datere bunddekorationen omtrentligt, idet udgravningerne af våbenofringerne i Illerup Mose har bragt sværdskeeder og andet udstyr med tilsvarende ornamentik for dagens lys. (Se afbildninger i Sejrens triumf. Nationalmuseet 2003, s. 273, 275, 287, 290). Fundene bidrager ikke synderligt til en fortolkning af slangevæsenerne, men lighederne er så store, at man må formode, at det lange horn har fået sin oprindelige dekoration i første halvdel af 400-tallet, og at hornet som sådan altså må tænkes at være skabt nogenlunde samtidigt med det korte horn. De udekorerede råhorn kan godt være udgået fra samme værksted, men ikke nødvendigvis. Vi ved ikke, hvor udbredte drikkehorn af guld har været, men det er klart, at enhver høvding, der under en visit blev trakteret med så eksklusivt et horn, må have ønsket sig selv et tilsvarende. Det er måske mere sandsynligt, at der har været flere, end at de to, vi kender, skulle have været de eneste. Hvordan forløbet end har været, så er de to horn på et tidspunkt havnet hos samme ejer, og han har ønsket at få dem til at udgøre et mere mage par.

I 1969 udgav tyskeren Willy Hartner bogen *Die Goldhörner von Gallehus* (Franz Steiner Verlag, Wiesbaden), hvori han hævdede, at også det lange horn bar en runeindskrift, idet de to øverste figurrækker kunne opfattes som en camoufleret runetekst, skrevet med den ældre futhark. Det er ikke dårligt tænkt, for figurerne på hornets øverste ring afviger fra de øvrige pånittede dekorationer dels ved at være opstillet i to rækker, som godt kan minde om linier, og dels ved at flere af dem gentages - sådan som tilfældet vil være, når der er tale om skrift. Fraregner man slangerne, som jeg modsat Hartner ikke opfatter som lønruner, er der faktisk kun een af de femten figurer, der kun forekommer een gang. Fem figurer optræder to gange, og een hele fire gange. Og Hartner har ret i, at ligheden med en af de siddende figurer og den ældre furtharks **p**-rune er påfaldende.

Men ligeegyldigt hvor omfattende studier, der ligger til grund for Hartners bog, så behøver man blot at kigge på nogle få af hans runelæsninger for at kunne fejle hele hans arbejde af bordet.

Et udvalg af Hartners åbenlyst utilfredsstillende læsninger.

Hartner er desuden selv (s. 10) klar over, at den for hans læsning så vigtige **p**-rune slet ikke kendes fra andre indskrifter med den ældre runerække end de rene futharkremser. Heller ikke de senere års mange runefund har mig bekendt bragt eksempler på praktisk brug af runen, og man kan formodentlig konkludere, at den ganske kort efter runealfabetets opfindelse er blevet fundet overflødig og derfor aldrig har været i anvendelse herhjemme; allerede på Vadstenabrakteaten, der tidligere opfattedes som samtidig med guldhornene, men i dag dateres sidste del af 500-tallet, er den erstattet med en **b**-rune.

P-runen fortsatte imidlertid sin eksistens i den angelsaksiske runerække, og hvis man vover at sammenligne hornfigurerne med denne række, som den tog sig ud omkring år 800, får man - som det ses nedenunder - en langt mere adækvat læsning. Jeg har valgt at betragte slangerne som deletegn. Her er der i hvert enkelt tilfælde er god overensstemmelse mellem figur og rune. Desuden får man forklaringen på, at en af de siddende figurer er afbildet med fire lemmer mod de andres to. Et par af runerne er spejlvendte, men det er fuldt legitimt. Spejlvending brugtes især til at angive omvendt læseretning, men spontan spejlvending af enkeltruner forekommer også, og i nærværende tilfælde kan den være begrundet i kunstnerens ønske om at skabe små figurgrupper.

Det lange horns tekstfrise læst som en angelsaksisk runeindskrift. A- og O-runerne er spejlvendte.

Men hvad står der? Jeg kan ikke angelsaksisk, men kan dog knytte et par kommentarer til teksten. Den består af kun femten tegn, og er ydermere skrevet med brug af kun syv forskellige runer, med en lille, men alligevel påfaldende vokalovervægt. Det er med andre ord en uhyre komprimeret meddelelse, og skal man få mening ud af den, må man sandsynligvis betragte hvert enkelt tegn som en forkortelse; noget, der langt fra er ukendt for runeindskrifter. Hver rune må stå for et ord eller for en stavelse, og man må endvidere have i bagehovedet, at enkelte runer kan være såkaldte begrebsruner, der udtrykker bestemte ting, for eksempel guld, gave og kvæg. Teksten synes ikke på nogen måde at lægge sig op ad det korte horns indskrift, men repetitionerne peger på, at vi har at gøre med et vers.

Mange angelsaksiske ord og navne begynder med **ea**, men ingen oldnordiske. Ydermere forekommer der en del angelsaksiske tostavellesord (heriblandt både mands- og kvindenavne), hvis stavelser begynder med **ea** og **w**, så det er nærliggende at gå ud fra, at teksten er bygget op af stavelsesforkortelser. Sammensætningen **ea**w afslører med andre ord, at teksten ikke alene er skrevet med angelsaksiske runer, men også er affattet på det angelsaksiske sprog, og vi kan endvidere regne med, at den øverste linie skal læses fra venstre mod højre (uden at vi endnu kan vide, hvor den begynder og ender). Sammenstillingen **ea**w forekommer netop som forkortelse i *The Husband's Message*, en angelsaksisk tekst, der har indflettet en runegåde, som aldrig er blevet udlagt med fuld sikkerhed.

Ingen oldnordiske ord eller navne begynder med **p**. På angelsaksisk forekommer **p** som begyndelsesbogstav i en del ord, mens de eneste navne, der begynder med **p**, er de ejendommelige navne på de tre generationer af Mercia-konger, Pybba, Penda og Peada, fra 6. og 7. århundrede. Deres stamtavle (der fører dem helt tilbage til Odin selv) opremses i Den angelsaksiske Krønike og rummer navne, der fortæller, at de er af nordisk afstamning. Har det da været deres horn? Nej. På de mønter med runeindskrift, som blev præget af kong Peada (den eneste af de tre, der lod sig kristne), er hans navn nemlig skrevet **Pada**, hvilket viser, at på denne konges tid var **ea**-runen endnu ikke opstået. Dens fremkomst sættes almindeligvis til slutningen af 700-tallet, og vi har altså i denne sent tilkomne rune en terminus post quem for dateringen af hornindskriften.

At det mytologiske handlingsforløb, der er indflettet i nederste række, og som jeg omtaler nedenunder, begynder til højre, kan, sammen med rækkens overvægt af venstrevendte figurer (fem venstrevendte, een højrevendt og een symmetrisk, samt to venstrevendte slanger mod een højrevendt) måske indikere, at denne række skal læses fra højre mod venstre - stadig uden at vi endnu ved, hvor linien begynder og slutter. Den samlede tekst udgør da en boustrophedon-konstruktion. Det kan undre, at de tre siddende figurer skal læses forfra på den ene ring og bagfra på den anden, men da de to figurer, der dækker henholdsvis **p**- og **a**-runen, er spejlinger af hinanden, kan resultatet alligevel, omend lidt paradoksalt, blive det samme: **poa**. Endvidere må det, indtil den nederste linies læseretning er fuldt fastlagt, stå åbent, om de to enkeltstående, siddende figurer skal læses som **a**'er eller **p**'er. At **g**-runen optræder adskilt fra figurgruppen på den øverste ring, men i direkte fortsættelse af gruppen på nederste ring, kan måske forklares som et ikke helt heldigt forsøg på at løse de pladsproblemer, kunstneren har mødt, fordi den nederste ring, grundet hornets krumning, er kortere end den øverste. (På den aftegning, jeg anvender i nærværende artikel, har kopisten trukket den korslagte figur og den ene slange i nederste linie ud i bredden for - ukorrekt - at få linierne til at fremstå som lige lange). Mange runeristere har grebet til mere eller mindre heldig komprimering for at løse de pladsproblemer, deres emne bød dem - således tolker flere også Lægæsts brug af forskellig typebredde i det korte horns indskrift.

Tilbage står at forklare, hvorfor **st**-runen dukker op sammen med gruppen på nederste ring, men ikke på øverste.

Sammenfattende ser læsningen af den øverste linie da sådan ud, med **a** og **o** spejlet:

G : POA : EAW : EAW

mens den nederste linie byder på to læsningsmuligheder, enten retvendt, med **a** og **o** spejlvendt::

A : G [:] POAST : A

eller, læst bagfra, med **a** og **p** spejlet:

P : STPOA [:] G : P

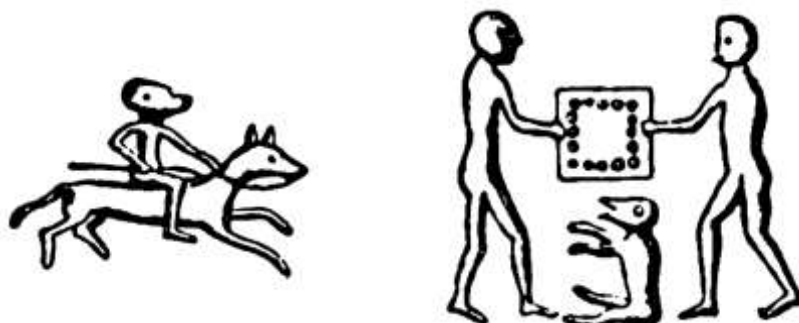
De forskellige småvariationer, der findes i figurerne, tror jeg ikke, har betydning for læsningen. Nogle kan måske forklares som tilfældigheder ved aftegningen af hornet, andre forskelle kan være opstået ved slitage. Den ene af de to ellers ens fugle, der hakker i en fisk (motivet er taget fra en indpunsllet figur i det korte horn), har ben, den anden ikke. Måske har benene været lavet af tynd guldtråd, der er faldet af. Det samme kan være tilfældet med den snor eller lænke, med hvilken en figur holder en anden i den nederste række, og som ikke genfindes i den tilsvarende figurgruppe i øverste række. En korsagtig menneskefigur går igen i begge rækker; i den nederste række mangler han en hånd, hvilket kan betyde, at han forestiller guden Tyr, men hånden kan også simpelthen være knækket af. Mellem to menneskefigurer i nederste række hænger en figur på skrå, der måske skal tolkes som et fiskenet; mellem de to tilsvarende figurer i øverste række er aftegnet noget, der ligner en bold; det kan imidlertid også være spor af en nitte, der har holdt en tilsvarende, nu tabt, netfigur fast. Den ene af to vandrende eller dansende figurer på øverste række holder et spyd, den anden ikke; et spyd kan her være knækket af. Endelig skal det nævnes, at der skråt ovenover figuren med een hånd har været en oval figur, der ikke er gengivet på den aftegning, jeg benytter i denne artikel.

Danmarks første tegneserie findes på det lange guldhorn. Loke forvandler sig til en laks, fanges i et net og lægges i lænker. Tyr til venstre.

Kunstneren har som sagt moret sig med at indflette en mytologisk scene i nederste række. Den dyrelignende mand, der er anbragt ovenpå en fisk, må være Loke, der forvandler sig til en laks; til venstre herfor er det lykkedes kunstneren at trænge to scener sammen i een fremstilling, idet den samme mandsperson dels ses lagt i lænker, og dels får kastet et fiskenet over sig. Der er intet gjort for at give de to andre figurer i gruppen (enten Tor og Kvaser eller to fremstillinger af Tor)

individuelle træk, hvilket vel viser, at kunstneren ikke selv har taget sin lille tegneseriefortælling alt for højtideligt. Til venstre for figurgruppen ses en skikkelse med een hånd; kunstneren kan i sin iver efter at komprimere have ønsket at bringe Tyr med ind i billedet, selvom han ikke hører til; derved kommer den lænkede figur ydermere til at associere til den lænkede Fenrisulv. Man kan dog måske også heri se en indikation af, at kunstneren som angelsakser ikke har været fuldt fortrolig med den norrøne sagnkreds. Hele dette mytologiske element må tolkes som en uskyldig spøg, der ikke har betydning for læsningen af den eventuelle runetekst. Den ejendommelige dyriske mandsling, som vi her udlægger som Loke, har imidlertid haft en særlig betydning for dekorationernes skaber, idet han lader ham forekomme yderligere to steder på hornets billedringe; på een ring er han til hest, og på en anden overværer han, at to mænd spiller hneftafl, vikingernes brætspil. Han forekommer ikke på det korte horn.

Loke er en ejendommelig skikkelse at vælge som gennemgående figur, og der synes ikke at være noget i det sagnmateriale om ham, der er overleveret til os, som kan bidrage til en fortolkning af de to situationer. Og hvad Lokes udseende angår, så skriver i hvert fald Snorre, at han blev opfattet som smuk. Selvom vi i dag ser med andre øjne, end man gjorde i oldtiden, så kan vi næppe tro, at kunstneren med den abnorme figur med fejlakslet hovede har søgt at fremstille en smuk mand. Mit gæt er, at mandslingen ikke entydigt kan identificeres som Loke, men at han er en karikatur af en datidig person, måske en mand med en legemsfejl som 300 år senere den skævnakkede Erling Skakke. Vi ved ikke, hvem han kan have været, og vi kan ikke gætte, hvad rytterscenen og brætspilscenen refererer til, men vi kan se, at i lønskriftsekvensen har kunstneren moret sig med - selvfølgelig uvenligt - at sammenligne denne person med Loke.

Vi ser ikke på hornenes afbildninger med samme øjne som kunstneren og hans samtid. Våbendanserne på det korte horn virker pudsige på os; det har de ikke gjort på samtiden. Hornbæreren ligner for os en dværg, men er ikke nødvendigvis tænkt som en sådan. De slyngede væsener på det lange horn virker spøgelsesagtige og æteriske på os; samtiden har formodentlig blot opfattet dem som smukke. Man skal derfor være varsom med at udlægge mandslingen som en karikatur, men tillader man sig alligevel at gætte på, at kunstneren med denne skikkelse vil gøre

nar af en af samtidens personer, skal man også holde sig for øje, at hornets runeindskrift kan være lavet som lønskrift, netop fordi den rummer et frækt drilleri.

Kan der i forskellene mellem de to horns øvrige billedstof findes indikationer af, at der er forløbet et rummeligt tidsspand mellem udsmykningen af de to horn? Måske. Det lange horns pånittede figurer er i stort omfang kopieret efter det korte horns billeder. At man har undladt at kopiere en af de allermest markante figurer, den trehovedede gud, hvis attributter - hammer og gedebuk - afslører, at han er en tidlig afbildning af Tor*, kan netop forklares ved, at man omkring i 800-tallet ikke længere opfattede denne gud som trehovedet. (Der er fundet andre tricephaliske gudebilleder herhjemme, men de er uden attributter, der kan identificere dem som tidlige Torafbildninger).

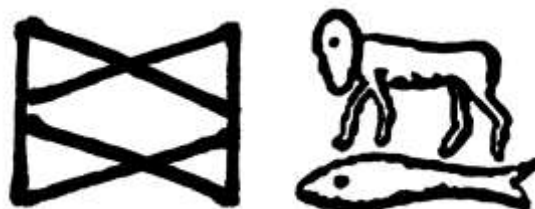
På tilsvarende måde kan udeladelsen af de to krigere eller våbendansere med langhornede hjelme, der optræder på det korte horns øverste ring, og hvis nøjagtige fortolkning trods eksistensen af flere tilsvarende afbildninger stadig er uklar, måske forklares med det tilsyneladende skred i anvendelsen af denne type figurer fra vendel- til vikingetid, som Michaela Helmbrecht påpeger i sin artikel "Om hjelmer med horn og Odins krigere" i bogen Kult, guld og magt. Ett tvärvetenskapeligt symposium i Götene, Göteborg 2007, s. 149 ff. Hun hævder her, at våbendanserne fra i førvikingetid at have optrådt som motiv på mandlige kultgenstande går over til i vikingetiden kun at optræde i kvindelig kultsammenhæng, og hvis hun har ret i det, kan det være forklaringen på, at disse markante figurer ikke er blevet overført til det lange horn.

Tor med tre hoveder samt en af det korte horns to våbendansere.

Måske er det endda muligt at foretage en nærmere præcisering af stedet og tidspunktet for hornets efterdekoration. Nok ser det umiddelbart ud til, at en angelsaksisk guldsmed må have arbejdet for en dansk høvding, men den mulighed foreligger også, at kunstneren kan have været frisisk.

Oldfrisisk blev skrevet med den angelsaksiske runerække, men på en taksstav, der er fundet i Westeremden i Groningen, og som dateres til slutningen af 700-tallet, forekommer der en variant af **st**-runen, der ligner guldhornets mand-på-fisk afbildning endnu mere. R.W. V. Elliott omtaler og afbilder runen i bogen *Runes* (Manchester University Press 1959, s. 73f). Nedenstående er min aftegning:

Frisisk var det oldtidssprog, der var nærmest beslægtet med angelsaksisk, og samtidig mindede sproget så meget om oldnordisk, at en daner og en friser må have kunnet forstå hinanden uden større vanskeligheder. Hvis vi forestiller os, at hornet er dekoreret af en frisisk guldsmed omkring år 800, så kan dekorationens bestiller være den danske kong Godfred, der i begyndelsen af det niende århundrede erobrede Dorestad og pålagde byen skatter. Han døde allerede 810, men danerne vedblev århundredet igennem at plage friserlandet og at plyndre det for guld og sølv. Danernes møde med de højt anerkendte dorestadguldsmede førte blandt andet til, at det frisiske møntsystem blev overført til Danmark, og nogle af guldsmedene kan i den forbindelse være blevet tvunget med til Danmark. Hvis kong Godfred er dekorationens bestiller, så kan **g**-runen måske netop betyde Godfred.

De tidligste danske mønter var lavet efter frisiske forbilleder, og i nogle tilfælde måske ligefrem af frisiske guldsmede. En indikation af, at de kan have haft guldhornene mellem hænderne, finder vi på en dansk mønt fra 800-tallet, der viser en hjort og en sammenrullet slange, som kysser eller rækker tunge. Motivsammenstillingen genfindes, som det ses til venstre, på det korte guldhorn. Møntmesteren kan have set hornene og ladet sig inspirere af deres motiver. Betydningen af, at dyrene rækker tunge, er ukendt. Skal man sætte navn på dem, må det vel være Eiktyrnir og Nidhug.

Både frisere og angelsaksere var på dette tidspunkt kristne. Guldhornsdekorationen er rent hedensk, så den, der har udført arbejdet, har formodentlig arbejdet under tvang. Da han sikkert

har vidst, at hans arbejdsgivere var analfabeter, kan man ikke udelukke, at runeteksten er hans eget fanden-i-voldske indfald, som ikke har skullet forstås af hornets ejer.

Til slut kan man spørge, om det er sandsynligt, at det lange horn har tilbragt omkring 350 år med sin indpunslede dekoration, før nogen har fået den ide at fikse det op for at få det til at danne en mere ligeværdig pendant til det korte horn. Ville den høvding, der ejede et sådant horn, og som selvfølgelig har regnet det for en af sine allerstørste skatte, ikke have ønsket at få det med sig i graven? At de blev fundet dækket af et tyndt muldlag kunne godt tyde på, at en gravrøver har stuvet dem til side, men ikke siden haft mulighed for at hente sit bytte. I så fald kan hornenes tid oven mulde have været begrænset til få årtier. Svaret er, at vi intet kan vide om, hvad de to horn reelt har oplevet. Attraktive som de var, kan de dårligt have undgået at friste en dramatisk skæbne. Der har endda været fremsat den teori, at det såkaldt korte horn har gennemgået en reparation med tab af to midterringe til følge, fordi det har døjet en læsion midtskibs. Hornene kan være blevet givet som gaver, de kan være blevet røvet og handlet; man kan også tænke sig, at de slet ikke har været mjødhorn for konger og høvdinge, men i stedet har været kultgenstande og har tilhørt et os ukendt præsteskab, der måske bedre end tidens fyrster har formået at værne om dem gennem flere århundreder. Desværre ved vi meget lidt om datidens præsteskaber, og nærmest intet om, hvilke rituelle genstande de benyttede.

Tilbage er der kun at ønske, at denne artikel vil få en angelsaksiskkyndig til at forsøge at etablere en udlægning af det lange horns to tekstlinier.

* * * * *

* Der har været en tendens blandt forskerne til at benægte forekomsten af asaguder på guldhornene. Således skriver Erik Moltke i det citerede værk (*Runes and Their Origins*, p. 121) under gennemgangen af guldbrakteaterne, der gerne dateres til tiden omkring år 500: "It is unrealistic to bring in Odin, Tyr and Thor, because we have no definitive evidence that these gods existed in Scandinavia in the Migration Age [...] It is equally pointless to try to identify any of the gods (?) figured on the golden horns." I sin iver efter at fremkomme med kategoriske udtalelser glemmer Moltke, at han i selvsamme bog (s. 96) daterer to spydspidser fra Illerup med indskriften Ojingar til år 200. Ojingar kan dog dårligt være andet end en tidlig form af Odinkar, et senere ganske udbredt navn, der af alle tolkes som Odins karl = Odins mand.